

Društvo krajinskih arhitektov Slovenije
Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana

Št. dopisa: U008-0015
Datum: 30/05/2008

Mestna občina Ljubljana
Oddelek za urbanizem
Poljanska 28, 1000 Ljubljana

Pripombe na javno razgrnitev OPN MOL

Upravni odbor Društva krajinskih arhitektov Slovenije je pozval svoje člane, da posredujejo pripombe na javno razgrnjene sestavine OPN za Mestno občino Ljubljana. Dokument je za stroko pomemben, ker bodo imele strokovne rešitve in načela, ki jih uveljavljata SPN in IPN MOL, vpliv tako na kakovost bivanja v prestolnici kot na razvoj prakse prostorskega načrtovanja v drugih krajih in na drugih ravneh. Pomemben je vpliv na razvoj strokovne dejavnosti, terminologije in na rešitve v dokumentu.

Prostorski načrt Mestne občine Ljubljana je ambiciozen prostorski akt, ki je nastajal dolgo časa in v katerega pripravo je bilo med drugimi vpletenih veliko krajinskih arhitektov različnih generacij. Zeleni sistem Ljubljane se je oblikoval že v začetku osemdesetih let za Ljubljano 2000, na akademski ravni in v praksi se je razvijal vse od začetka devetdesetih let. Razvoju ideje je možno slediti skozi različne izdelke, raziskovalna poročila in strokovne podlage ter skozi povzetke v dokumentu "Prostorska zasnova Ljubljane". Končni rezultat tega dela je razviden iz novih prostorskih dokumentov za MOL.

Zato je DKAS za svoje člane in študente krajinske arhitekture v času javne razgrnitve organiziralo predstavitev novih aktov in sprožilo zbiranje pripomb v okviru članstva DKAS. Med različnimi opozorili in pripombami je upravni odbor društva so po presoji izbral zgolj pomembnejše in načelne pripombe, ki bi lahko prispevale k ponovnemu premisleku o posameznih rešitvah in k izboljšavam obeh dokumentov.

Dobro načrtovanje prostorskega razvoja mesta se v luči pričakovanih demografskih gibanj (staranje prebivalstva, javno zdravstvene slike prebivalstva), pa tudi pričakovanih podnebni sprememb (segrevanje in ekstremni vremenski pojavi), ter trajnostno naravnanih razvojnih ciljev mnogo bolj kot kdaj koli doslej odraža v zasnovi in rešitvah odprtega prostora.

Zato bi želeli spodbuditi pripravljavca in načrtovalce, da pri pripravi nadaljnjih faz in ob sprejetju obeh dokumentov uveljavijo najboljše možne predloge na tem področju ter predlagamo, da upošteva spodaj navedene pripombe.

1 Režim zelenega sistema v SPN se izgubi v IPN

Strateški prostorski načrt predvideva, da se ekološke funkcije mestnih zelenih površin dopolnjujejo še s posebnim režimom gradnje in urejanja izbranih delov mestnega prostora. Režim zelenega sistema naj bi v teh območjih gradnje vplival na višje standarde za pretoke zraka, zračno vlažnost, ponikanje površinskih vod in za življenje rastlin in živali v mestu.

Določila v SPN so ustrezna, vendar pa se v IPN ne odražajo, kar pravzaprav pomeni zanikanje SPN ali pa napako. V naslednjih fazah priprave obeh dokumentov bi bilo treba to neskladje odpraviti, tako da bodo dejansko opredeljene zelene površine, ki bodo lahko odigrale svojo vlogo v ustvarjanju ugodnih razmer.

2 Zeleni klini v IPN

Ljubljana se v več ozirih ponaša s krakasto zasnovo, ki jo poleg vpadnic določajo zeleni klini. Zeleni klini so v SPN še čitljivi, v IPN pa mnogo manj. Problematična je predvsem nova gradnja v bežigranskem klinu, ki ima pomembno vlogo pri prenosu hladnega zraka v mesto.

Pripravljavcu predlagamo, da opusti načrtovana stavba zemljišča na območju Novega Bežigrada in dosledno zaščiti ostanke bežigranskega klina.

3 Mestni parki

Odločitev za tri mestne parke v SPN je neprepričljiva. Grad in Rožnik s Šišenskim hribom, v resnici pa tudi del Golovca, imajo v danes sistemu mestnih zelenih površin enako vlogo in bi morali biti v IPN obravnavani enako.

Poleg tega predlagamo, da se med mestne parke uvrsti večje število površin in s tem zagotovi enakovrednejšo preskrbo meščanov z večjimi parki (dostopnost).

Opozarjamo tudi, da so zaenkrat velik del Viča in Šiške ter praktično vsi zaledni deli poselitve slabo opremljeni s parki.

Cilj mora biti, da je kakovosten park, ki bo dovolj razsežen, kompleksno urejen in lahko zadovolji različne uporabnike, treba zagotoviti vsem meščanom. Mestu bližnji del Golovca, Rožnik in Šišenski hrib, Zajčja dobrava in logi ob Savi naj postanejo parkovni gozdovi, posebna vrsta mestnega parka torej z vso ustrezno oskrbo, opremo in nego, ki so je deležni intenzivno obiskani mestni parki in površine v pristojnosti mestnega upravljanja.

4 Faktor zelenih površin

IPN MOL uvaja nov strokovni termin: faktor odprtih zelenih površin (FZP). Načeloma zanimiva rešitev se lahko v praksi izkaže za slabo. Opozoriti želimo na to, kako so v dokumentu opredeljene odprte zelene površine, ker bo ta razlaga vplivala na rešitve v prostoru. Poudariti želimo, da je cilj te in z njo povezanih rešitev zagotoviti opremljenost mesta z uporabnimi zelenimi površinami, zato pa sta pomembna kriterija še velikost urejene zelene površine in raščenege terena. Velikost opredeli uporabno vrednost, raščen teren pa stabilnost oz. vzdrževanje ureditev in njihove ekološke funkcije. Predlagamo premislek o tej rešitvi in ustrezno dopolnitev glede strnjjenosti uporabnih površin ter ukrepov za urejanje zelenih površin v primeru gradnje posameznih stavb.

Posebno pozornost je po naši presoji treba nameniti stanovanjskim območjem in območjem drugih namenskih rab. Na območjih centralnih in proizvodnih dejavnosti in na posebnih območjih so namreč zahtevani deleži raščenege terena izjemno nizki (od 7,5 %).

Predlagamo višje deleže FZP in raščenege terena za območja nove pozidave ter pripravo podpornih ukrepov za kakovostno izvajanje prenosa odgovornosti za urejanje na MOL. Potrebo je okvirno določiti tudi velikost in starost zahtevanih dreves.

5 Razporeditev zelenih površin po mestu

Ideja, da mesto zagotovi meščanom dostop do urejenih zelenih površin na razdalji 5 minutne hoje oz. 400 m od doma, je dobra. Ogled grafičnih prilog kaže, da je ta dostopnost morda določena predvsem glede na zračno razdaljo zato predlagamo, da se za doseganje zastavljenega cilja ponovno prouči distribucija parkovnih površin v MOL in njihova dejanska dostopnost v 5 minutah ter upošteva velikost ter program teh površin.

Dostopnost mora pomeniti funkcionalno dostopnost in vplivati tudi na distribucijo drugih javnih površin in urejenih poti za pešce.

6 Gradnja na zelenih površinah

V splošnih določilih predlaganega odloka IPN je pod določenimi pogoji mogoča gradnja na območjih zelenih površin. Opozarjamo na nevarnosti, ki izhajajo iz take rešitve in predlagamo ponovno proučitev posameznih območij, predvsem tistih namenjenih športu in rekreaciji in določitev ustrezno prilagojenih določil.

Opozarjamo tudi na primere načrtovanih gradenj na travnikih pod Rožnikom in Golovcem, ki so manj sprejemljive, ker načenjajo integriteto teh simbolno in funkcionalno pomembnih površin z razmeroma velikim deležem naravnih prvin v mestu.

Predlagamo podroben pregled IPN in dosledno izločitev možnosti za nesprejemljive gradnje na zelenih površinah. Posebej opozarjamo na gradnje v že zgrajenih stanovanjskih soseskah, ki so opredeljene na posebnih enotah urejanja.

Pripravljavcu predlagamo, da opusti namero po tovrstni gradnji in omogoči starejšim soseskam možnosti za funkcionalno prenovo, ki je v večini le-teh že zelo nujna, ter v njih zavarovati zelene površine ter jim zagotoviti ustrezno raven vzdrževanja.

7 Vrtničkarstvo

Namera MOL, da uredi vrtničkarstvo v mestu, je dobra. Opozarjamo pa, da je v IPN lokacij glede na stanje pred letom 2007 malo in da najbolj aktualen vir površin za ta namen, namreč kmetijska zemljišča na robu mesta, ni vključen v potencial za izvajanje te dejavnosti. Predlagamo, da pripravljavec prouči možnost dovoljevanja oddaje kmetijskih zemljišč za vrtničkarstvo, pod posebej določenimi in za lastnike in uporabnike vnaprej znanimi pogoji.

V pričakovanju, da boste v nadaljnjih fazah priprave SPN in IPN v čim večji meri upoštevali naše pripombe vas lepo pozdravljamo in vam želimo veliko uspeha pri pripravi in sprejemanju obeh dokumentov.

za UO DKAS
mag. Jelka Hudoklin,
univ. dipl. inž. kraj. arh.